

Täysistunto

Torstai 30.11.2017 klo 16.02—22.05

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain ja ajokorttilain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 103/2017 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 14/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 14/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

19.13 **Kari Tolvanen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosiaan nyt käsittelemme hallituksen esitystä, jossa ehdotetaan muutettavaksi sakon ja rikesakon määräämisestä annettua lakia ja ajokorttilakia sekä eräitä muita näihin muutoksiin liitännäisiä lakeja. Valiokunta on jälleen asiaa miettinyt perusteellisesti ja todennut muun muassa seuraavaa.

Esityksessä on kyse sakkomenettelyn käyttöalan tosiasiallisesta laajentamisesta siirtämällä toimivalta ajokieltoseuraamusten määräämiseen kaikilta osin poliisille. Muutoksen johdosta rattijuopumuksia voidaan käsitellä sakkomenettelyssä. Ajokielto määrätään syyksi lukevan ratkaisun pohjalta hallinnollisessa menettelyssä.

Rattijuopumus voitaisiin enimmäisrangaistusta koskevan ehdon perusteella jo nykyisin käsitellä sakkomenettelyssä. Sakkomenettelyn käytön estää kuitenkin voimassa olevan lain mukaan sellainen pakollinen oheisseuraamus, jota ei voida määrätä tuomioistuimen ulkopuolella. Tällainen seuraamus on esimerkiksi ajokielto, kun se määrätään ajokorttilain 64 §:n 1 momentin nojalla rattijuopumuksen oheisseuraamuksena. Esityksessä ehdotetaan edellä todetuin tavoin ajokiellon määräämistä koskevan toimivallan siirtämistä kaikilta osin poliisille, jolloin rattijuopumuksia voidaan myös tosiasiallisesti käsitellä sakkomenettelyssä.

Lakivaliokunta pitää esityksessä ehdotettua sakkomenettelyn käyttöalan laajentamista perusteltuna. Valiokunta yhtyy esityksen perusteluissa esiin tuotuun näkemykseen siitä, että tuomioistuimet ratkaisevat nykyisin runsaasti selviä ja yksinkertaisia rattijuopumusrikkoksia, jotka soveltuvat käsiteltäviksi sakkomenettelyssä. Valiokunta katsoo, että sakkomenettelyn soveltamisen laajentaminen mahdollistaa tuomioistuinten ja syyttäjälaitoksen resurssien kohdentamisen niihin asioihin, joiden käsittely tuomioistuimessa on muun muassa oikeusturvasyistä tarpeen. Esitys myös turvaa tätä kautta kansalaisten oikeutta saada asiansa käsiteltyä ilman aiheetonta viivytystä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2017 vp

Esityksessä ehdotetaan myös, että sakkomenettelyn käytön edellytykseksi säädettyä epäillyn suostumusta kevennetään siten, että tunnustamista ja seuraamuksen hyväksymistä koskevista suostumuksen osatekijöistä luovutaan. Ehdotuksen myötä epäillyn tulisi siten ainoastaan luopua oikeudestaan suulliseen käsittelyyn ja suostua asian ratkaisemiseen sakkomenettelyssä. Esitetyn muutoksen vastapainoksi ehdotetaan, että epäilty voi valittaa tuomioistuimeen jatkossa ilman valitusperusteiden rajoituksia. Lakivaliokunta pitää ehdotettua epäillyn suostumuksen keventämistä ja muutoksenhakumahdollisuuden laajentamista perusteltuna. Esityksen perustelujen mukaan sakkomenettelyn voimaannappon yhteydessä on käynyt ilmi, että epäillyn neliosainen suostumus tekee menettelystä tarpeettoman rasakan, mikä on omiaan vähentämään sakkomenettelyn käyttöä.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan poliisin ajokieltomenettelyä yksinkertaistettavaksi siten, että kuulemismenettely voidaan käynnistää jo tapahtumapaikalla. Lisäksi väliaikaisessa ajokiellossa olevan henkilön ajokieltoa koskeva päätös voidaan esityksen mukaan antaa tiedoksi tavallisena tiedoksiantona.

Ja vielä muutama sana sakon muunnosta. Lakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan rattijuopumuksesta sakotetut henkilöt eivät tällä hetkellä muodosta erityisen ongelmallista ryhmää muutorangaistuksen kannalta vaan sakko saadaan lähes aina perittyä rahana. Rattijuopumuksesta tuomitut ovat tyypillisesti vakituksessa työsuhteessa ja ajavat omistamallaan henkilöautolla. Yleisesti ottaen muutorangaistusta suorittamaan joutuvat ovat varattomia, päihdeongelmaisia ja useimmiten vakavasti syrjäytyneitä.

Nyt käsiteltävän esityksen muutorangaistukseen liittyvät vaikutukset koskevat vain kaikista syrjäytyneimpiä rikoksentehtyjä, jotka ovat edellä todetun valossa rattijuopumukseen syyllistyneiden joukossa poikkeus. Eli kun selvitysten mukaan rattijuopumuspauksia on vuodessa yli 14 000 kappaletta, tämä koskisi vain ja ainoastaan kuutta vankia vuodessa, siis vain kuutta, kun puhutaan 14 000 tapauksesta. Mutta siitä huolimatta lakivaliokunta on periaatteellisista syistä huolissaan siitä, että rattijuopumusten osalta käytettävissä olevat tosiasialliset seuraamukset vähenevät siltä osin kuin sakkomenettelyssä tuomittua sakkoa ei voida muuntaa vankeudeksi. Lakivaliokunta katsookin siksi, että muutorangaistusjärjestelmää tulee jatkossa yleisesti arvioida.

Tämä lakivaliokunnan mietintö ei tällä kertaa valitettavasti ollut yksimielinen, vaan siihen sisältyy vastalause, ja kun katselen saliin, niin uskon, että se esitellään tässä kohta.

19.18 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Lakivaliokunta hyvin huolellisesti käsittelee tätä esitystä ja monelta kannalta katseli sitä. Ehkä sitten tämä vastalause, jonka tässä nyt esittelen, syntyi hyvin pitkälle Tuomariliiton näkemysten pohjalta, joissa koettiin selkeitä epäkohtia ja joista jäi sellainen olo, että tätä ei ollut niin hyvin valmisteltu kuin olimme toivoneet. Kun kuitenkin meillä valiokunnassa on aika hyvä henki ja yhteinen tavoite, että mahdollisimman moni asia saataisiin tänne saliin yhtenäisenä ja yksimielisenä, niin sitten tekee mieli ehkä sanoa, että ei ole tämmöistä vastalauseita niin mukava esitellä. Mutta näin siinä nyt kävi, ja käyn tämän lyhyesti läpi.

Hallituksen esityksen myötä poliisin sakkomenettelyn soveltamisalaa laajennettaisiin siirtämällä toimivalta ajokieltoseuraamusten määräämiseen kaikilta osin poliisille. Muutoksen johdosta rattijuopumuksia käsiteltäisiin sakkomenettelyssä. Nykyään rattijuopumustuomio annetaan käräjäoikeudessa, jolloin maksamatta jäävä sakko muutetaan vankeudeksi. Poliisin sakkomenettelyssä määrättyä rattijuopumussakkoa ei kuitenkaan voida muuttaa vankeudeksi, vaikka sakko jäisi maksamatta eikä sitä saada perittyä. Jos rattijuop-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2017 vp

po ei maksa sakkoaan, hän voi hallituksen esityksen myötä selvittää rikoksestaan kokonaan vailla rangaistusta. Hallituksen esitys on omiaan lisäämään rattijuopumusten määrää ja vähentämään liikenneturvallisuutta.

Samalla rattijuopumusseuraamusten käsittely poliisin sakkomenettelyssä heikentää oikeusturvaa. Hallituksen esityksen perusteluna oikeusturvan heikentämiselle on fiskaalinen peruste eli rahan säästäminen. Tässä täytyy todeta, että aika monta on tullut nyt tällä kaudella näitä rahan säästämiseen ja siihen tarpeeseen perustuvia oikeusistuimiin kohdistuvia sääntelyjä. Viimeisimpinä vaikkapa tämä tuomioistuinlaki tai oikeuskäsittelyjen maksujen nosto olivat luonteeltaan tällaisia. Säästöjen tavoittelu hallituksen esittämällä tavalla on hyvin lyhytnäköistä oikeuspolitiikkaa. Oikeusvaltiossa ei toimita siten, että säästösyiden takia ei rattijuopumuksesta laiteta rikollista vankilaan. Lisäksi tuomiovallan käytön enenevä siirtäminen poliisille lisää poliisityön vaativuutta ja työmäärää, mikä vähentää hallituksen toimien kokonaissäästöjä.

Hallituksen toisena tavoitteena on, että tuomioistuimet voivat keskittyä ydintehtäviinsä. Käytännössä hallituksen esitys päinvastoin murentaa periaatetta tuomiovallan kuulumisesta tuomioistuimille. Valtion talousarvion valmistelun yhteydessä on otettu huomioon, että hallituksen esitys toteutuessaan vähentäisi oikeuslaitoksen työmäärää. Jos tuomioistuinten määrärahoja pienennetään arvioituja säästöjä vastaavalla summalla, ei tuomioistuinten mahdollisuus keskittyä ydintehtäviinsä voi mitenkään parantua hallituksen esityksellä. Lain säätäminen ei ole järkevää, ellei lain rikkomisesta seuraa rangaistusta. Tällainen laki ei myöskään toimi rikoksia ennalta ehkäisevästi.

Oikeudenkäytön julkisuudenkin kannalta on huolestuttava kehityssuunta, että yhä suurempi osa rikosasioista siirretään pois tuomioistuimista. Oikeudenkäytön läpinäkyvyys on yhteydessä oikeuslaitoksen nauttimaan kansalaisluottamukseen.

Tämän vastalauseen ovat allekirjoittaneet kaikki oppositiopuolueet.

19.23 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Kannatan tuota vastalauseita ja esitystä, että tämä lakiehdotus hylätään.

Toisaalta tässä on puolensa siinä, että tätä oikeudenkäyntiä virtaviivaistetaan ja juurikin niin, että tuomioistuin pystyy keskittymään ydintehtäviinsä. Tässä tulee ongelmalliseksi se, että tämä johtaa siihen, että kun käräjäoikeudessa pystytään nykyisin nämä sakot, jotka jäävät maksamatta, muuntamaan vankeudeksi, niin tässä poliisin sakkomenettelyssä määrättyä rattijuopumussakkoa ei voida jatkossa muuntaa vankeudeksi, vaikka sakko jäisi maksamatta eikä sitä saada perittyä. Eli tässä kuitenkin syntyy tällainen tilanne, että osa niistä, jotka jättävät sakkonsa maksamatta, pääsevät ikään kuin koira veräjästä tässä asiassa, ilman seuraamuksia. Tämä sotii ainakin itselläni oikeustajua vastaan, ja sen vuoksi olen ollut kannattamassa tätä hylkäyksesitystä. On tunnustettava toki se, että määrällisesti tämä ei koske kovin suurta joukkoa. On arvioitu, että maksimissaan lähes kymmenkunta tapaus-ta vuodessa on tällaisia, mutta tämä on ennen kaikkea periaatteellinen kysymys.

19.24 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Myös minä yhdyin tähän vastalauseeseen ja näen, että tämä on ristiriidassa. Vuonna 2014 meillä oli käsittelyssä eduskunnassa kansalaisaloite, jossa vaadittiin kovempia tuomioita rattijuopoille. Silloin lakivaliokunta mietinnössään esitti viisi erilaista lausumaa, ja yksi näistä kuului: "Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii selvityksen rattijuopumuksen rangaistuskäytännöstä. Selvityksessä tulee

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2017 vp

erityisesti kiinnittää huomiota kuolemantapauksiin päätyneiden rattijuopumusten rangaistuskäytäntöön ja vähimmäis- ja enimmäisrangaistuksiin."

Jotenkin näen, että vaikka emme puhukaan lukuisista ja suurista ihmisryhmistä, niin siitä huolimatta, jos me mahdollistamme sen, että joku pääsee kuin koira veräjältä, jos ei maksa sakkoaan, jää ilman sitä rangaistusta, niin minun mielestäni se on signaali, jota ei tulisi antaa henkilölle, joka tekee tällaisen rikoksen. Hänen pitäisi saada rangaistus eikä päästä kuin koira veräjältä.

19.25 Hannu Hoskonen kesk: Herra puhemies! Tämä nyt käsittelyssä oleva lakivaliokunnan mietintö koskien sakkorangaistuksen muuttamista on mielestäni hyvä ja perusteltu jo pelkästään sen takia, että tällähen selkeästi nopeutetaan näitä ihan itsestäänselviä rattijuopumustapauksia, joista todella, jos käräjäoikeuteen viedään, epäilty pahimmillaan valittua sitten tuomion jälkeen vielä hovioikeuteen. Olemme käyneet Suomessa keskustelua viime viikkoina, muistankohan ihan oikein, että oikeusministeriö on käynnistämässä selvityksen siitä, miten saataisiin oikeudenkäyntikuluja laskettua, kun kysymys on kuitenkin, kun maksetaan juristeille palkkaa, erittäin isoista kustannuksista per vuosi. Tällä keinoin itsestäänselvät tapaukset voidaan poistaa sieltä jonosta ja näin ollen päästä hyvään lopputulokseen.

Arvoisa puhemies! Kun katsoo perustuslakivaliokunnan lausuntoa, niin täällähen sanotaan aivan selvällä suomen kielellä: "Perustuslakivaliokunnan mielestä hallituksen esitys sisältää poikkeuksellisen seikkaperäiset perustelut esityksen perustuslakikytkennöistä. Esitys edustaa valiokunnan mielestä muutoinkin laadukasta lainvalmistelutyötä. Erityisesti valiokunta panee merkille hyvän lainvalmistelun periaatteiden kannalta sen esityksen perusteluista ilmenevän seikan, että esityksen valmistelun aikana sen perustuslainmukaisuuteen liittyä arvostelu on otettu esityksen jatkovalmistelussa ja viimeistelyssä huomioon."

Elikkä perustuslakivaliokunta kävi tämän asian huolella läpi ja totesi, että tässä ei ole mitään sen suurempaa ongelmaa. Pyydän arvoisia edustajakollegoita kiinnittämään huomiota siihen, että kun tällainen itsestäänselvä tapaus tulee tuolla tien päällä, pieni rattijuopumus, niin jos siellä sitten tapahtuu tämä mainittu, että kaveri ei maksakaan sakkoa, niin kyllähän sillekin tästä maasta laki löytyy. Jos tällainen yleistyy, niin muutetaan sitten lakia taikka jotain muuta jekkua tehdään, mutta alkäämme nyt hyviä byrokraattisia talkoita, joita tämä hallitus on tehnyt paljon, tyssätkö siihen, että kaivamme kaiken maailman duubiot esille ja sitten niiden perään lähdemme juoksemaan.

19.27 Kari Tolvanen kok: Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin tämän hallituksen esityksen tarkoituksena ei todellakaan ole lieventää rattijuopumusrangaistuksia, mutta ei toisaalta kiristääkään. Tämä liittyy näihin prosesseihin, mitä hoidetaan. Elikkä tässä on tällainen niin sanottu yhden kosketuksen periaate: kun poliisi tapaa tuolla tien päällä sen perusmuotoisen rattijuopon, joka puhaltaa vaikka 0,7, ja tekee tarkkuusalkometrillä vielä tutkimuksen, niin sen jälkeen poliisi voi antaa suoraan sakon kouraan, ei tarvitse suorittaa mitään laajaa esitutkintaa, ja poliisi voi määrätä ajokiellon, väliaikaisen, ja myöhemmin tämän pidemmän ajokiellon. Se on se tarkoitus.

Tuossa kun tuli puhetta siitä, että näitä poliisin sakkoja ei voida muuntaa, niin niitä arvion mukaan olisi alle kymmenen, noin kuusi, vuodessa, kun näitä rattijuopumustapauksia on yli 14 000. Sitten jos siihen rattijuopumukseen liittyy jotain muuta, törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen, puhumattakaan kuolemantuottamuksesta tai muusta, niin ei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2017 vp

hän sitä silloin voida sakolla käsitellä vaan se menee oikeuteen, ja silloin on kyse muuntokelpoisista sakoista.

Kuten tuolla meidän mietinnössämme lukee, ja itse asiassa oikeusministerinkin kanssa olen keskustellut, niin kyllä jonkinlainen seuraamusjärjestelmä pitää saada palautettua liityen tähän muuntorangaistukseen. Oikeusministerikin on tähän lähtenyt mukaan. Elikkä kyllä vastuuseen pitää joutua näiden kuudenkin ihmisen, jotka rattijuopumukseen syyllistyvät. Tämä muuntorangaistus onkin sitten laajempi kysymys. Enemmähän se on ongelma näpistyksissä, juoksukaljoissa, joissa ei näitä sakkoja makseta. Se on ilahduttavaa nyt, että myös edustaja Ojala-Niemelä kannattaa tätä muuntorangaistuksen palauttamista, se on todella hienoa, että siltä puolelta salia tätä kannatetaan, kun olen ymmärtänyt, että siellä ei niin ilahduttavasti tähän suhtauduta. Mehän saamme nyt [Puhemies koputtaa] tällä vaalikaudella tämän muuntorangaistuksen palautettua takaisin, opposition kanssa yhteistuumin. Kiitos siitä.

19.30 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakialoite on erittäin hyvä, ja tämä on saatava maaliin. Tämä vähentää todellakin poliisin työtä, vähentää syyttäjien työtä, vähentää oikeusasteiden työtä. Me saamme nämä rattijuopot — niin kuin edustaja Tolvanen sanoi, 14 000 rattijuoppoa on keskimäärin — hoidettua sillä yhdellä kosketuksella. Meidän ei tarvitse enää kierrättää sen raskaan tutkintaketjun ja syyttäjän kautta näitä tapauksia eteenpäin.

Toki tämä menetelmä ei vähennä millään tavalla rattijuoppojen määrää, siihen tämä ei tietenkään pureudu. Jos halutaan rattijuoppojen määrää vähentää, niin siihen on olemassa ihan erilaiset lääkkeet: on olemassa ajokielto, alkolukko, pahimmassa tapauksessa — vaikeimmille rattijuopaille — jopa ajoneuvon takavarikoiminen ja valtiolle konfiskaatio. Ne ovat niitä keinoja, joilla me pystymme vähentämään rattijuoppoja. Tietenkin se kiinnijäämisriski on se kaikkein tärkein, niin että sitä valvontaa täytyy olla työvuoron alussa, työvuoron lopussa ja jopa siinä välillä.

19.31 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Tolvanen erittäin hyvin selitti tämän problematiikan tässä, että tavallaan, jos olisi nyt ensin tullut saliin se sakon muuntorangaistus, sitten tämä laki olisi ollut helppo viedä maaliin. Mutta nyt kun ei oikein tiedä, tuleeko se ja minkälaisena se tulee, niin ei oikein jäänyt sitten muuta mahdollisuutta kuin tässä kohtaa hylätä tämä. Pikkasen pidin tätä saliin tuomista hätäisenä. Olisi voinut odottaa ja ehkä jopa kytkeä näitä asioita vähän toisiinsa — sitten olisimme olleet kaikki tyytyväisiä.

19.31 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Tolvanen erinomaisessa puheenvuorossaan tiivistä tämän, miten tämä homma, tämä rangaistuksen eteneminen, sitten menee ja mikä on sitten näiden rangaistujen oikeus turva. Perustuslakivaliokunta nimenomaan tässä omassa lausunnossaan kiinnittää siihen huomiota, ja todellakin, perustuslakivaliokunta kovin harvoin kehuu lainvalmistelua, ja tässä asiassa siis niin tapahtui, ja vielä todettiin, että lainvalmistelu oli hyvin tehty ja huolellista, niin että minä en kyllä näe mitään ongelmaa siinä, että tämä laki hyväksytään näin nopeasti.

Mikäli oikein muistan, ja varmasti muistan oikein, tämän hallituksen tehtävänä on ollut ihan todellakin purkaa turhaa byrokratiaa, koska emmehän me... Jos tässäkin asiassa on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2017 vp

ihan selvä rattijuopumustapaus, niin mitä hyötyä on siitä, että sen jälkeen poliisi tekee siitä esitutkinnan, sen jälkeen se menee syyttäjälle, syyttäjältä se menee käräjäoikeuteen, käräjäoikeudessa kallis asianajaja ja syyttäjä ottavat yhteen ja sen jälkeen todennäköisesti vielä, uskonpa vakaasti — kuvitellaan, että se epäilty on rattijuoppo, jolla ei ole rahoja kovin paljoa — epäilty saa vielä valtiolta ilmaisen oikeudenkäynnin ja sitten, totta kai, asianajaja katsoo asiakseen valittaa siitä hovioikeuteen, päivänselvää asiasta? Siinä syntyy kymmenientuhansien lasku helposti, ja sen jälkeen sitten tuomio on se sama, niin että tässä yhteydessä voi esittää perustellun kysymyksen, mikä meni väärin. No, tässä meni väärin se, että päivänselvä tapaus tuli maksamaan kymmeniätuhansia pahimmillaan ja mitään uutta lisäarvoa tälle asialle ei saatu kuin isot kulut, se sama kaveri sai sen saman sakon. Maksaako se kyseinen tuomittu sitten sen sakon koskaan, se on toinen asia. Ja jos nyt ei maksaisi, niin varmasti tästä maasta löytyvät keinot, joilla kyseisen henkilön laittomuudet saadaan pysäytettyä.

19.33 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa rouva puhemies! Täytyy edustaja Tolvaselle sanoa, että ihmettelen kyllä tätä hallituksen poukkoilevaa politiikkaa oikeuspolitiikassa. [Hannu Hoskonen: Mikä tässä poukkoilee?] Sakon muuntorangaistus hyväksyttiin kesäkuussa 2015, ja lokakuussa 2015 se jo peruttiin. Muistan, kun joulukuussa 2014 sanomalehdessä uutisoitiin: "Piittaamattomuudelle loppu: sakon muunto vankeudeksi jälleen mahdolliseksi." No, tämä ilo kyllä jäi lyhyeksi. Kaupan liitto tyrmistyi muuntorangaistuksen palauttamisen perumisesta. Pidin kyllä silloinkin hyvin erikoisena tätä tilannetta, että kokoomus ajoi tätä uudistusta viime kaudella kuin käärmettä pyssyyn ja sen jälkeen ääni kellossa kuitenkin muuttui ja lakia pidettiin byrokraattisena ja monimutkaisena. Samaan aikaan te, edustaja Tolvanen, vaaditte täällä eduskunnassa toimia korvaavien toimenpiteiden valmistelemiseksi. Kysynkin nyt: onko tämä sakon muunto tulossa?

Edustaja Hoskoselle toteaisin kyllä samaan hengenvetoon, että tässä ei ole kyse kyllä byrokration purkamisesta. Tämä on puhtaasti sitä, että tuomioistuimissa on liian vähän rahaa tehdä nykyisiä töitä ja sen takia sieltä pitää yrittää putsata töitä vähemmäksi. Tämä on ihan puhtaasti säästölaki.

19.35 Kari Tolvanen kok: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, tämä laki ei tule voimaan vuoden 19 alussa vaan 19 aikana sitten, kun katsotaan siihen sopiva hetki.

Mitä tulee tähän sakon muuntorangaistukseen, niin olen tosiaan sitä ajanut jo pitkään edellisellä vaalikaudella. Me edustaja Ojala-Niemelän kanssa silloinkin istuimme tiiviisti lakivaliokunnassa, ja tätä mietintöä silloin tehtiin, mutta tosiasia on, että se oli todella, todella byrokraattinen ja kallis siinä vaiheessa, se silloinen sakonmuuntolaki, joka sitten peruttiin, ja nyt koetetaan saada aikaiseksi semmoista virtaviivaisempaa, mihin ei tulisi niin paljon byrokratiaa, eli kuuluu tämän hallituksen linjaan sekin. Ja todella, kuten sanoin, oikeusministerin kanssa olen asiasta keskustellut, ja hän on luvannut ryhtyä nopeasti toimenpiteisiin. Ja kuten sanoin, kun tämä nyt käsiteltävä laki tulee vuoden 19 aikana voimaan, niin minä uskoisin, että tämä sakon muuntokin saadaan aika nopeasti näihin kuvioihin mukaan. Minun mielestäni ei kannata tätä lakia nyt viivyttää kuuden ihmisen takia, keskimäärin kuuden ihmisen takia, koska siinä on myös se elementti, että poliisi saa nopeammin tuolla tien päällä tehtyä ne toimenpiteet ja pääsee suorittamaan sitten seuraavia virkatoimia, noin pääsääntöisesti. Se on kanssa hyvä muistaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2017 vp

Edustaja Juvoselle vielä sanoisin sitä, että olen täysin samaa mieltä teidän kanssanne, että rattijuopumuksien rangaistuksia pitää kiristää ja tiukentaa ja etsiä keinoja, millä rattijuopumusta ennalta estetään. Edustaja Kulmala jo näitä hyviä keinoja kertoikin. Ja tämä on vain ja ainoastaan laki, jolla tätä prosessia kevennetään sekä poliisin osalta, syyttäjän osalta että tuomioistuimen osalta — ja hyvä laki.

19.37 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos valiokunnan puheenjohtaja Tolvaselle puheenvuorostanne ja erityisesti siitä, että olemme samaa mieltä rattijuoppojen tuomioista ja ylipäänsä rangaistuksista. Haluan muistuttaa edelleenkin niistä viidestä lausumasta, jotka me laadimme silloin 2014 lakivaliokunnassa, jossa itse myös silloin istuin, että ne eivät unohdu, ja pyydänkin teitä lakivaliokunnan puheenjohtajana, että muistutatte niistä ja viette niitä eteenpäin ja kysytte niiden perään. Olen itse tehnyt kirjallisen kysymyksen vuoden 2015 alussa siitä, missä vaiheessa lausumat ovat, ja toivon, että oikeasti niitä viedään eteenpäin.

Ojala-Niemelä, nostitte esiin, että tämä on säästölaki. Kyllä minua huolestuttaa se, että meillä on myös alkoholilainsäädäntö uudistumassa eduskunnassa, ja puhutaan siitä, mitä kaikkea laki voi tuoda tullessaan. Samalla Kulmala kertoo, että 14 000 rattijuopumustilannetta on Suomessa vuosittain. — Näinkö se oli? [Kari Kulmala nyökkää] — Juu. — Ja nyt sitten puhutaan, että vain kuutta tapausta tämä koskee, mutta niistä yksikin voi olla se kaikkein pahin ja vaarallinen. Eli minä toivon, että me teemme täällä sellaista lainsäädäntöä, että me emme anna minkäänlaista signaalia Suomeen emmekä ulos täältä, että tällaisen teon voi tehdä ilman, että siitä tuomitaan. Ja minua huolestuttaa se, voiko selvitä ilman rangaistusta, ja näin ei todellakaan saa olla. Tämä huoli on meillä ihan varmasti yhteinen.

Meidän täytyy tehdä todella paljon toimia sen eteen, että rattijuopumustapaukset saadaan laskuun Suomessa, ja jos poliisilla ei ole resursseja tai tämä on säästölaki, meidän tulee täällä tehdä kaikkemme, että resursseja annetaan. Kyllä poliisin pitäisi enemmän olla liikenteessä puhalluttamassa autoilijoita. Sillä tavalla me saamme sitten tapaukset kiinni.

19.39 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin liikennevalvontaa kannatan tehostettavaksi ehdottomasti ja nimenomaan rattijuoppojen osalta, koska siinä todellinen vaara piilee, jos ajetaan alkoholin vaikutuksen tai huumeiden vaikutuksen alaisena, sellaiset tapaukset on tieltä saatava ehdottomasti pois.

Mutta mitä tulee siihen esimerkiksi, niin kuin valiokunnan puheenjohtaja edustaja Tolvanen erinomaisessa puheenvuorossaan kuvasi tätä tilannetta, miten tämä prosessi etenee, kun selvä tapaus on ja tarkkuusalkometritulos on, niin eihän siinä ole enää mitään järkeä lähteä viemään sitä juttua syyttäjän kautta käräjäoikeuteen ja sen jälkeen vielä pahimmillaan hovioikeuteen. Siinä menee vuosi pari aikaa pahimmillaan ja valtavat kustannukset syntyvät. Laskekaapa sen prosessin hinta, kun siellä on monta lakimiestä. Ymmärrän toki juristien kannan tähän asiaan, pieni tuloerähän siinä menee, kun ei tällaisia itsestäänselvyyksiä tarvitse enää pyöritellä käräjäoikeuksissa. Mutta ymmärrän senkin, että yhteiskunnan pitää säästää rahaa ja ne vähät rahat sijoittaa sellaiseen paikkaan, mistä niistä on suurin mahdollinen hyöty.

Muistutan esimerkiksi siitä tapauksesta aikanaan, kun maanmittauslakia muutettiin sillä keinoin, että tämä kiinteistöjen lainhuudatus siirrettiin maanmittaustoimistolle kokonaisuudessaan. Ennen piti lainhuuto hakea käräjäoikeuden kansliasta ja viedä paperia sinne ja se maksoi turkasen paljon. Nyt kun ostat maapalan ja lohkaiset itsellesi, maanmittaustoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 127/2017 vp

mistosta kaikki hoituu yhdellä allekirjoituksella — valtava kustannussäästö, valtava aika-säästö ja sama lopputulos.

Jos on muutama kaveri tämän takia, niin kuin edustaja Tolvanen mainitsi noin kuuden tapauksen osalta, joilla voisi olla ongelmia tässä sakon maksussa, niin jos jotain täydellistä lakia tässä maailmassa etsimme, niin voin kuvitella, että seuraavat sata vuotta menee vielä ennen kuin tässä talossa täydellinen laki säädetään, koska me ihmiset olemme vajavaisia ja se pitää meidän vain hyväksyä. Mutta tällaiset lait, mitä tässä käsitellään, ovat erittäin kannatettavia kaikin puolin. En näe näissä mitään heikkoutta. Viittaan perustuslakivaliokunnan lausuntoon, se kannattaa lukea.

19.41 Olavi Ala-Nissilä kesk: Arvoisa puhemies! Täällä on käyty keskustelua tästä sakuksen ja muun uudistamisesta, järjestelmän uudistamisesta, se on tärkeää. Itse en ole voinut koko aika olla mukana. Keskustelu on tärkeätä, koska tästä on liikkunut julkisuudessa vääriä tietoja.

Usein ajatellaan, että meidän nykyjärjestelmämme olisi ihanteellinen. Samaten, kun rinnastaa tämän myöskin meidän liikenteen rahoitukseemme, sen muuttamista on myöskin vastustettu ajatellen, että meidän nykyjärjestelmämme olisi ihanteellinen. Kuitenkin meiltä kerta kaikkiaan loppuu rahat, joilla pitäisi liikenneväyliä kehittää ja ylläpitää, ja emme nykyjärjestelmällä pysty sitä tekemään.

Tämä nykyisen järjestelmän uudistaminen vähemmän byrokraattiseksi ja vähemmän tieliikenteen käyttäjille ongelmia tuottavaksi on hyvä asia. Meillä nyt kortti lähtee vähän turhankin helposti, kun voi ihan huomaamatta tulla näitä liikenneerikkomuksia, ja se, että päästään tähän virhemaksujärjestelmään, vähän yksinkertaisempaan järjestelmään, on hyvä asia silloin, kun kuitenkin se toimii niin, että se estää liikennenopeuksien rikkomista Suomessa. Tällä tavalla päästään mielestäni parhaaseen tulokseen. Kun valiokunnan puheenjohtaja käytti hyvän puheenvuoron, kun valiokunta tämän hyvin käsittelee, niin varmasti tästä tulee nykyistä järjestelmää toimivampi.

19.43 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Vielä hieman tässä kertaan ja teen pienen kysymyksen.

Kun poliisi tapaa liikenteessä rattijuopon, toteaa sen Drägerillä ja tarkkuusalkometrillä ja sen jälkeen sen kuulustelee, niin minkä takia hänet pitäisi päästää vapaaksi sen takia, että hänet haastetaan vielä erikseen käräjäoikeuteen, kun voidaan siinä samalla hänet haastaa jo sinne käräjäoikeuteen, jos on tarvetta? Tämän uudistuksen myötäähän ei ole mitään tarvetta, koska poliisi käsittelee sen paikan päällä. Nyt jos se kaveri päästettäisiin vapaaksi, niin siinä kissojen ja koirien kanssa mahdollisesti etsittäisiin sen jälkeen sitä henkilöä sinne käräjille. Ensimmäisellä kerralla hän ei välttämättä tulisi eikä toisellakaan, mutta sitten kolmannella kerralla tulee tietenkin, kun poliisi hänet hakee kotoa. Mutta minkä takia tällaiseen menetelmään pitäisi ryhtyä, kun voimme nyt jo hoitaa tämän yhden kosketuksen periaatteella?

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 103/2017 vp sisältyvien 1.—6. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.